

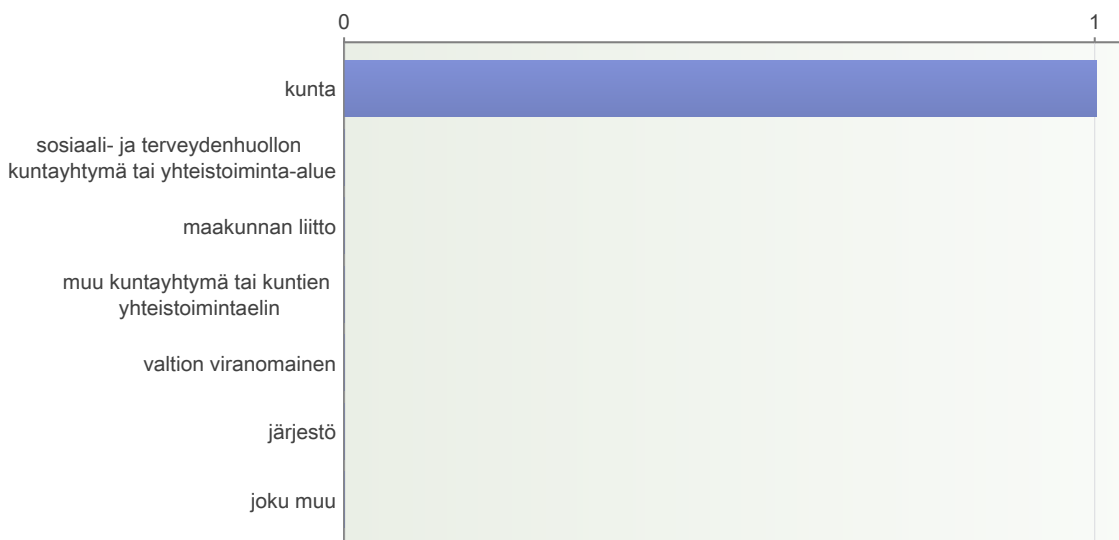
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Iisalmen kaupunki	Sanna Rönkkö	Jarmo Ronkainen, jarmo.ronkainen@iisalmi.fi, 040 661 5351	Kaupunginhallitus 7.11.2016	Kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksella pystytään jossain määrin kaventamaan väestön terveys- ja hyvinvointieroja edellyttäen, että nykyinen erikoisairaanhoidon tuotantomalli Iisalmi- Kuopio- Varkaus otetaan huomioon jatkovalmistelussa. Eräät sosiaalitoimen erityispalvelut edellyttävät toimivaa seudullista peruserikoisairaanhoidon palveluja. Olennaista on, että lähipalvelujen saavutettavuus määritellään riittävän tarkasti. Rahoituksen kohdentuminen palvelutarpeen perusteella on myös varmistettava huomioiden alueiden erilaisuus ja erityispiirteet. Alueille on jätettävä riittävä väljyys palvelutuotannon organisoimiseen, otettava huomioon alueen tilanne ja nykyiset palvelujen tuottajat. Jos näitä asioita ei riittävässä määrin huomioida, ei uudistuksessa tulla saavuttamaan sille asetettuja tavoitteita. Palveluprosessien mittavaa uudistusta ei myöskään voida toteuttaa millään nykyisistä tietojärjestelmistä, vaan tietojärjestelmien uudistaminen edellyttää alussa merkittäviä investointeja. Laissa esitetty palveluvelvoite määriteltävä avattava paremmin auki.

Valinnanvapausmallin sisältö vielä epäselvä, vaikea ottaa kantaa. Ylä-Savo on yhtenä kokeilualueena, josta saadaan kokemuksia vasta myöhemmin.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuusuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Jos maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen, kustannuskehityksen taittaminen on mahdollista.

Ohjauksen pitäisi tapahtua julkisen talouden suunnitelman sekä maakuntatalousohjelman tavoitteiden ja keinojen kautta vuosittain. Palvelulupauksen tulisi säästötavoite huomioiden olla skaalautuva.

Oletettu perusura sisältää vuosittaisen inflaation 2 %. Tällainen pitkän aikavälin inflaatiotason mekaaninen sementointi säästötavoitteen vertailu-uraan voi johtaa siihen, että kustannusten kulmakertoimen loiventamisen sijasta joudutaan aidosti leikkaamaan kustannuksia kolmella miljardilla edellisvuosien tasosta. Maakuntarahoituksen mekaaniset lakiin sidotut ja ennakkoon lukkoon lyödyt leikkurit eivät ole toimiva ratkaisu. Julkisen talouden suunnitelman ja maakuntatalousohjelman yhteydessä voidaan vuosittain päättää olosuhteisiin sopeututetuista toimenpiteistä säästötavoitteen saavuttamiseksi.

Kattavat laskelmat uuden kunnan talouden kestävyydestä puuttuvat uudistuksesta.

Kokonaisuudessa laskennallisesti uusien kuntien vuosikate ei muutu mutta useiden kuntien talous tulee kärsimään heikentyneestä toiminnan ja investointien rahavirrasta ja kasvavasta velkaantuneisuudesta suhteessa heikentyvään taseeseen. Uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille kustannuspaineita siirtymävaiheessa ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

Mahdollisesti, mutta riskejä on. 18 täydelliseen itsenäisyyteen pyrkivää maakuntaa on turhan iso joukko tehokkaan vaativan erikoissairaanhoidon järjestämiseen. Peruserikoissairaanhoidossa ja perusterveydenhuolloissa ja erityisesti sosiaali- ja terveysministeriön lähipalveluiden ja asiakkaan arjen tuntemisen merkitys edellyttäisivät maakuntaa pienempiä vastuuyksiköitä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vain 1 %. Pitkäkestoiset säästöt saadaan ennaltaehkäisystä, joka jää peruskuntien vastuulle. Esitetty rahoitusmalli ei ole riittävän kannustava.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

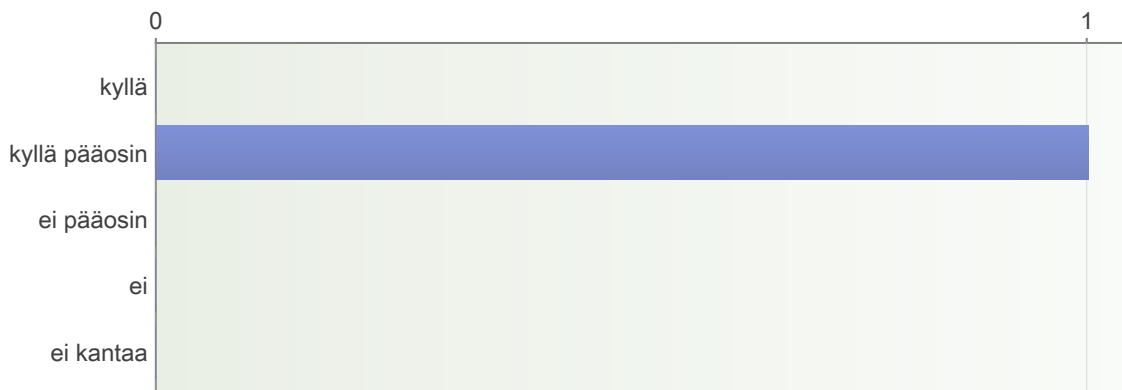
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntakeskuksista etäällä olevat alueet tulevat kokemaan demokratiavajeen. Erityisesti maakunnan palvelulaitoksen demokraattinen ohjaus jää esitetyssä mallissa liian ohueksi. Maakuntien rahoitustapa on (=valtion suora rahoitus) ei vahvista demokratian mahdollisimman laajaa toteuttamista.

Maakuntavaltuuston päätösvalta jää todellisuudessa kapeaksi, valtion vahvassa ohjauksessa. Suora osallistumis- ja vaikuttamisoikeus on luottamushenkilöhallinnolla heikko. Todellista valtaa käyttää palvelulaitos ja sen ohjaaminen on esitytetyyn lainsäädännön mukaisesti heikkoa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Laki muodostaa tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden, rajapinnat kunnan toimialaan tulee määritellä tarkemmin. Ehdotettu sääntely palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen tulee kuitenkin asettamaan erittäin suuria vaatimuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja johtamiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäväalueita koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole lausuntoa annettaessa riittävästi tietoa.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

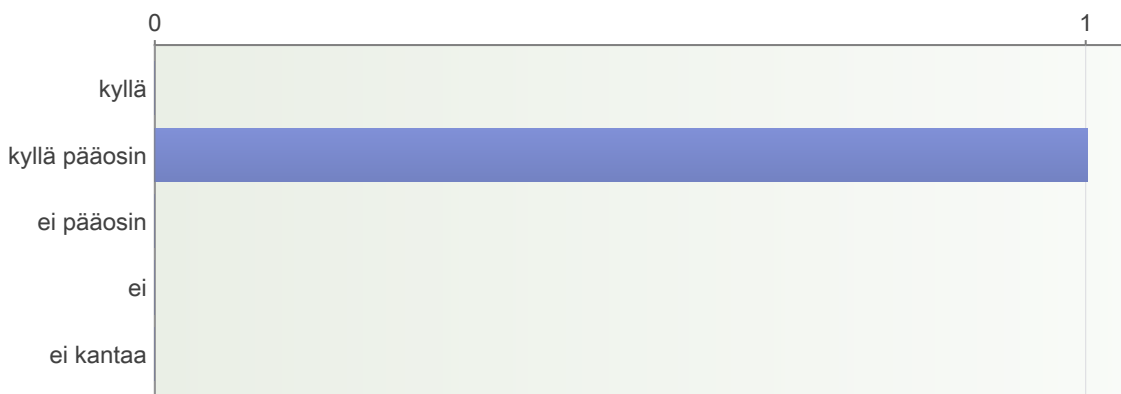
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Elinvoima- ja työllisyysasioiden osalta maakuntien ja kuntien välistä tehtäväjakoa on täsmennettävä. Elinkeinoelämän ja elinkeinojen innovaatioympäristön kehittämistä ei voida etäännyttää kuntien toimista, koskapa kunnille jää joka tapauksessa vastuu työllisyyden hoidosta ja kehittämisestä. Ongelmatiikka on elinkeinopalvelujen, aluekehittämisen ja maankäytön suunnittelun yhteistyöpinnoissa kuntien suuntaan. Näiden

osalta pitää päästä selkeämpään säädöstöön lähtökohtana kuntien yleinen toimivalta ja maakuntien rajattu toimivalta. Kun kuntien rooli muuttuu huomattavasti palvelujen tuottajasta paikallisen elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämiseen, niin kunnille pitää antaa myös oikeudet näiden tehtävien hoitamiseen. Valtakunnallisia palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta vain rajallisesti mahdollisuutta vaikuttaa palveluiden sisältöön. Palvelukeskuksista on uhka muodostua maakunnallinen monopoli, joka johtaa myös kilpailun puuttuessa palvelujen ylinnoitteluun.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

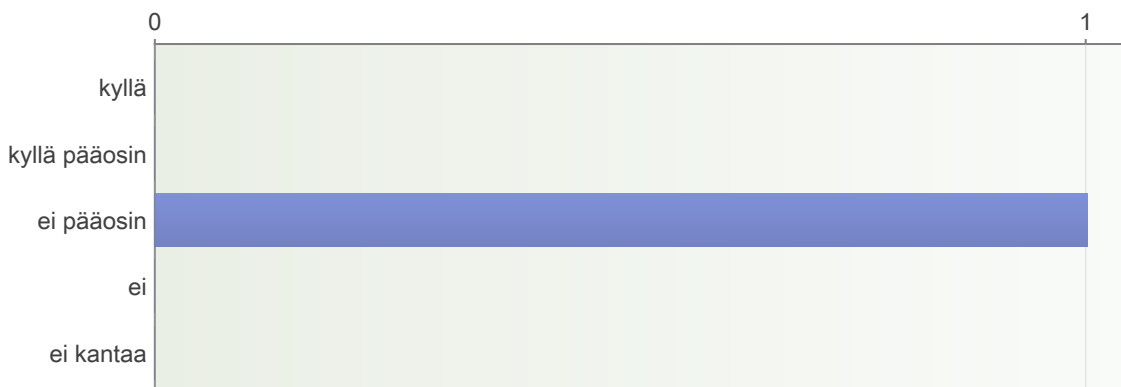

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntalain asukkaiden osallistusoikeus on määritelty samoin kuin kuntalaisissa, mutta toimiiko se maakunta-tasolla on vielä täysin auki. Maakunnille tulee antaa mahdollisuus itse luoda ja kehittää yhteistoiminnan rakenteita ilman kansallista ohjausta.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

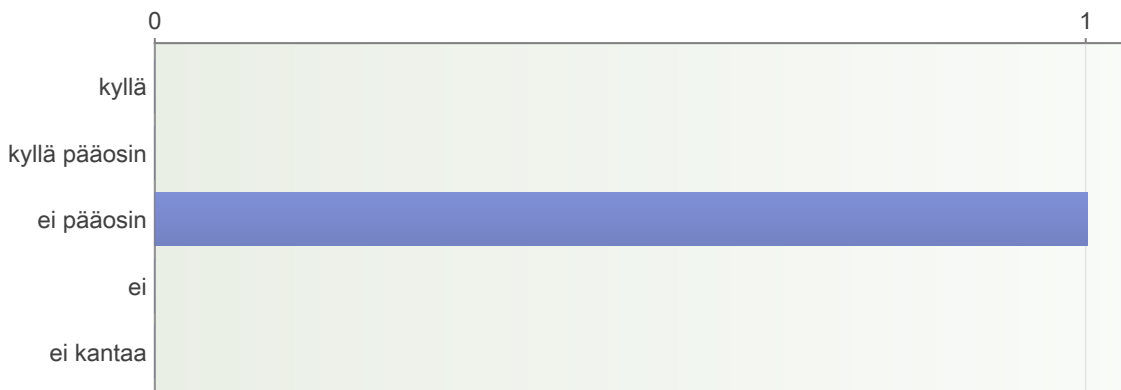

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kun erityisesti sosiaali- ja terveystoimen palvelujen tuottamiseen olennaisesti liittyvä valinnanvapauskriteeristö on vielä määrittämättä, niin maakunnan palvelulaitos näyttäytyy palvelujen kokonaisuuden kannalta erityisen sekavana ja keskeneräisenä. Organisatorisesti maakunnan palvelulaitoksen rooli ja etäisyys maakunnan poliittisesta johtamisesta ja ohjauksesta on jäämässä liian etäiseksi. Erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua. Järjestämismuutosten ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

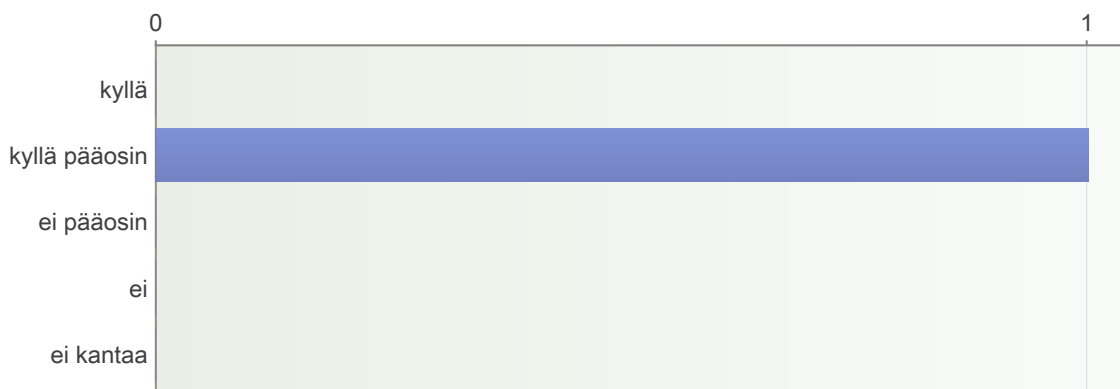
- Maakuntiin kohdistuva valtion talousohjaus muodostuu nyt valitulla rahoitusmallilla ainoaksi todelliseksi ohjausmekanismiksi. Maakuntavaltuustot ja muut maakunnan toimielimet voivat jäädä hyvin pieneen rooliin. Maakuntakokonaisuuden kannalta olennaista on, että taloudellisesti merkittävä sote ei saisi muodostua maakunnan ainoaksi painopistealueeksi, jos ja kun maakunnille siirtyy vastuuta myös muista tehtäväalueista. Tarvitaan myös laskentaperusteet, joilla ns. yliopistollisten maakuntien opetus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan varsinaisessa palvelutuotannossa liittyviä kustannuksia huomioidaan maakunnan valtiolta saamassa rahoituksessa. Ko. toimintaa toteutetaan laajasti sote:n julkisten palveluiden sisällä ns. opetusterveys- ja sosiaalikeskuksissa sekä yliopistollisissa sairaaloissa nykyisin kuntarahoitteisena potilaiden tutkimuksena ja hoitona. Näistä syistä palvelutuotantoon aiheutuu yliopistollisessa toimintaympäristössä ko. kansalliseen tehtävään liittyvää tuottavuushaastetta verrattuna sellaisiin maakuntiin ja palvelutuottajiin, joiden toiminnassa ko. toimintaa ei ole.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, se mahdollistaa myös erittäin pitkälle viedyn palveluiden keskittämisen väljiin kriteereihin perustuen. Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannustan hillitsemisen ja riittävien henkilöstöressurssien turvaamisen näkökulmasta. Peruserikoissairaanhoidossa seudullinen palvelumalli turvaa parhaiten sekä palvelujen saavutettavuuden että taloudellisuuden.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

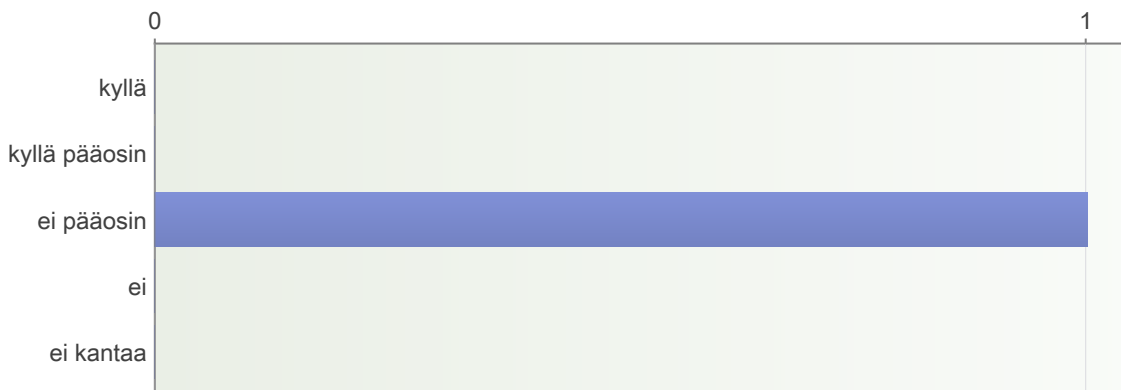

Avoimet vastaukset: kyllä

- Sopimuksissa on kustannusvastaavuus huomioitava. Sitovuus on perusteltua.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

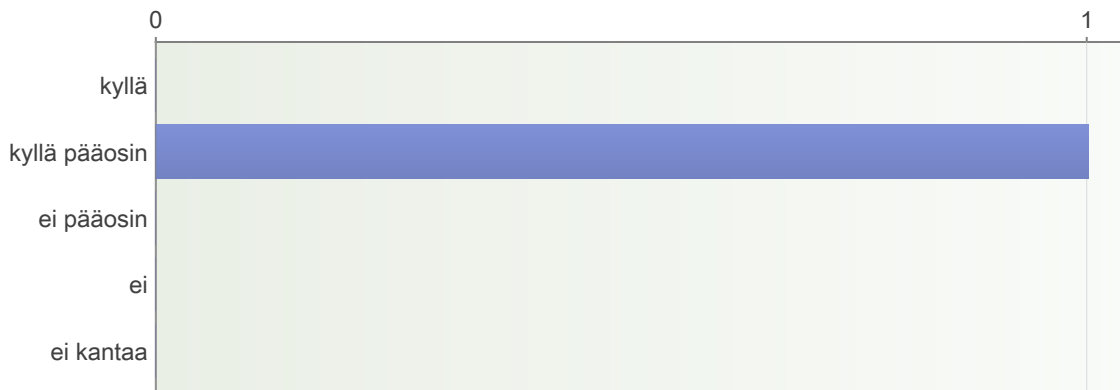

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tavoite on hyvä, mutta arviointi toteuttamisen mahdollisuuksista on täysin arvailujen päällä. Valinnanvapauslainsäädännön valmistuminen antaa tähän kysymykseen jonkinlaisen vastaamismahdollisuuden. Luonnoksen mukaisesti lainsäädännössä on perusteltua luoda puitteet asiakaslähtöisen integraation varmistamisen velvoitteesta eri toimijoille. Asiakaslähtöinen integraatio on käytännössä mahdollista vain kattavalla ja reaaliaikaisella asiakastiedon hyötykäytöllä, ml. soten ulkopuolinen apua ja kuntoutumista tukeva toiminta, silloin kun ihminen niin omien tietojensa osalta haluaa. Tietoa on voitava käyttää asiakkaan hyödyksi tietosuojasäädösten sitä liikaa rajoittamatta, jäykistämättä ja estämättä. Palveluintegraatio on toiminnallista eli palvelut tuotetaan saumattomasti hyvässä yhteistyössä asiakkaan ja eri palvelujen tuottajien kesken.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtion ohjauksen vahvistaminen on perusteltua erityisesti ICT:tä ja tiedonhallintaa koskien, eheän palvelurakenteen kehittymisen kannalta sekä myös suurimmissa yhteistyöalueen kannalta tai kansallisesti merkittävissä investoinneissa. Sama koskee ohjauksen, suunnittelun, kehittämisen ja valvonnan kokonaisuuksia. Valtion ohjauksen ja maakunnan itsehallinnon suhdetta tulee kuitenkin tarkastella kriittisesti ja esityksessä on useita osia, jotka kaventavat selvästi maakunnan tosiasiallista itsehallinnollista liikkumavaraa em. asioiden ulkopuolellakin. Maakuntakonsernin tytäryhteisöjen ja maakunnanpalvelulaitoksen edellytetään käyttävän maakuntien yhteisten tukipalvelukeskusten palveluita. Palvelukeskusten palvelujen käyttövelvoitteista tulee luopua muilta osin kuin järjestämisen tehtäviä koskien. Vrt. aiemmin riski monopoliasemaan ja hinnoittelun karkaamiseen. Valtion ohjausvaltaa tulee kaventaa nyt esitetystä ja maakunnille tulee itsehallinnon mukaisesti antaa enemmän päätösvaltaa. Kunnilla ja maakunnilla tulee olla mahdollisuus muodostaa yhteisiä in-house- tukipalveluyhtiöitä. Tämä on erityisen tärkeää talous- ja henkilöstöhallinnon ja tieto- ja viestintäteknisten palveluiden osalta.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

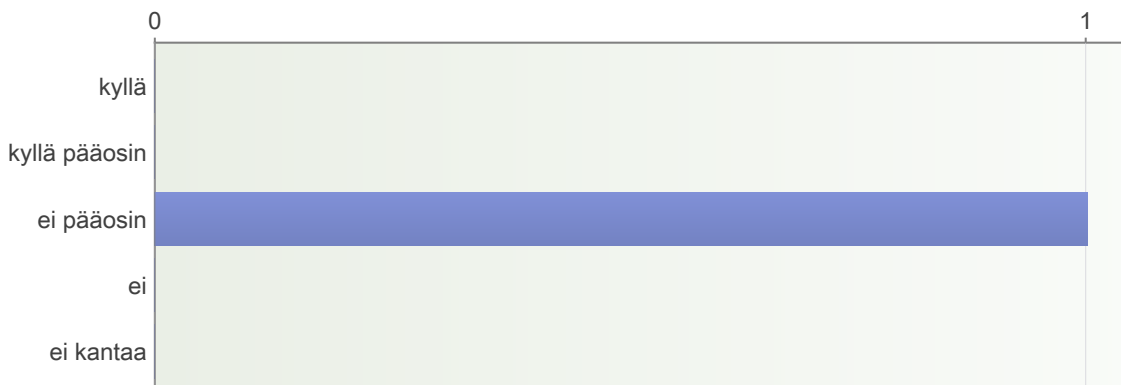

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- 22§:n mukainen velvoite erottaa tuottaminen ja järjestäminen toisistaan on uudistamisen näkökulmasta pääosin turhaa, eikä tue tavoitteiden toteutumista. Valinnanvapaus esitetyssä laajuudessa ei myöskään ilman merkittävää panostusta mm kontrolliin tue integraatiota. Palvelulaitoksen asema ja rooli ei saa olla liian hallitseva. Palvelulaitoksen kaksoisrooli sekä julkisena tuottajana että tosiasiallisesti myös järjestämisen toteuttajana (sis. hankinnat) on vaikeaselkoinen. Maakunnan rooli sote-järjestäjänä jää esitetyllä tavalla heikoksi vallan, vastuun ja substanssiosaamisen jäädessä palvelulaitokseen, jonka osalta ei täyty tavoite järjestäjän kansanvaltaisesta ohjauksesta. Maakuntajärjestäjän todellinen mahdollisuus vaikuttaa hallintosäännöin, sopimus- ja talousohjauksen ja tavoiteasetannan keinoin suhteessa palveluntuottajiin on epäselvä ja tehtävänä vaativa. Vain vahva järjestäjä kykenee ohjaamaan sosiaali- ja terveyspalveluita asetettujen yhteiskunnallisten tavoitteiden suuntaan ja toteuttamaan todellisen järjestämisen ja tuottamisen erillisyyden.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

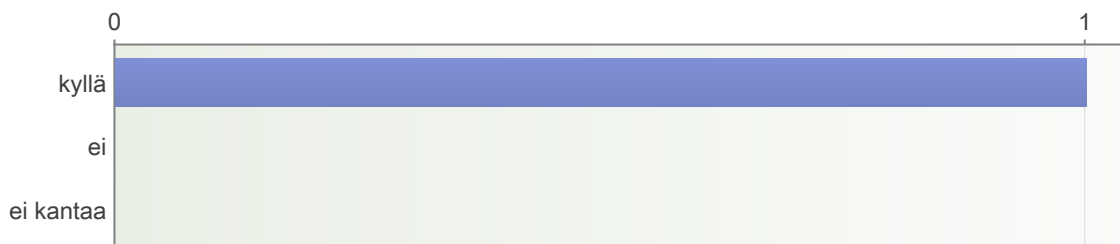
- Tavoitetilana ja ideatasolla tämä on hyvä, mutta käytännössä ei toimiva ja toimivia ratkaisujahan tässä pyritään luomaan. Toimimattomuuden aiheuttaa se, että tämä yhtiöttämisvelvollisuuden tarpeen määrittely ei tule koskaan olemaan selkeä, sillä ne toiminnot ja alueet, jossa kilpailu ja markkinat toimivat / eivät toimi tulee muuttumaan koko ajan samoin kuin käsitys siitä, minkä palvelujen tulisi olla laajan valinnanvapauden piirissä. Parempi tapa olisi, että maakunnittain maakuntavaltuusto kerran kahdessa vuodessa selkeästi päättäisi, että ko. maakunnan alueella järjestämisvastuullinen maakunta vastaa myös tietyistä sote-palveluiden tuottamisista. Tämän maakunnallisen tuotannon rinnalla voi olla yksityistä tai kolmannen sektorin palvelutuotantoa, joka tietää maakunnan olevan tietyissä palvelutuotannoissa mukana ainakin nuo kaksi seuraavaa vuotta. Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöttämisvelvollisuuteen lopulta kuitenkin päädytään. Esitysehdotukseen sisältyvä ratkaisu, jossa kunnilta evätään mahdollisuudet perustaa tai omistaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita tuottavia yhtiöitä on kestävämpi, koska julkisten sosiaali- ja terveystalouden kaikki tuotannontekijät (omaisuus, henkilöstö ja osaaminen) ovat kuntien hallussa.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

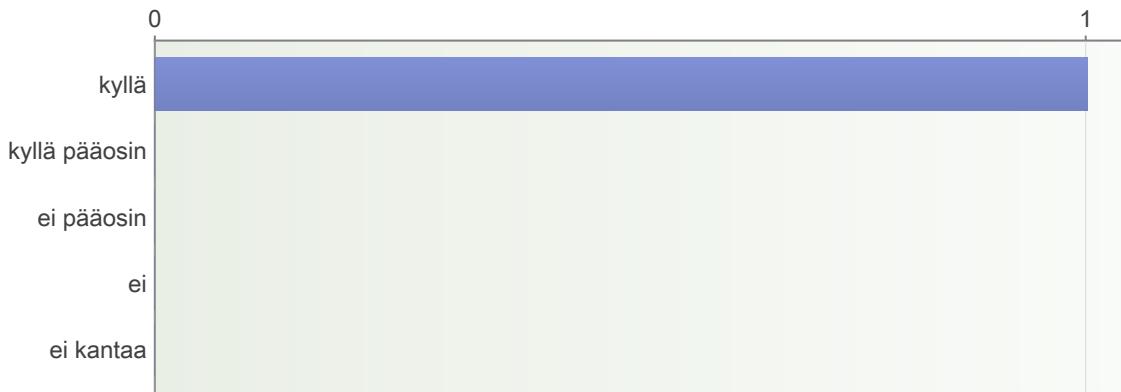

Avoimet vastaukset: kyllä

- Varmasti tulee ongelmakohtia, mutta niiden ratkomiseen valtiolla pitää olla sitten koko uudistusta ohjaavaan ja neuvovaa osaamisresurssia. Esivalmistelu ja suunniteltu väliaikaishallinto pitää rakentaa riittävän kokonaiskuvan päälle. Valmisteluaikaa on liian vähän, jotta asioita voitaisiin tehdä moneen kertaan. Esivalmistelu ja voimaantulo tulee vaatimaan merkittävää resurssointia ja sen myötä kustannuksia kunnille. Tähän tarvitaan riittävä rahallinen tuki. Väliaikaishallinto tekee sitovia linjaratkaisuja. Väliaikaishallinnossa tulee olla edustuksellisen demokratian edustus. Maakunta-hallinto voi toimia demokraattisena toimielimenä.

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettyä henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

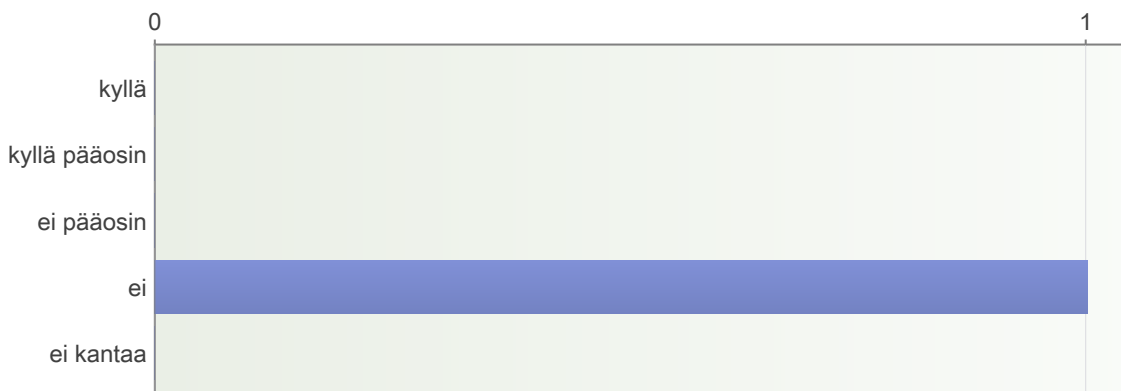

Avoimet vastaukset: kyllä

- Jotta kunnissa ei ala turhaa henkilöstön sisäistä tai kunnista lähtevää tehtävien uudelleenjärjestelyä, lainsäädäntöön olisi hyvä saada maininta, että tehtävien tarkasteluajankohta on esim. 31.12.2016 ja sen jälkeen tehdyt muutokset voidaan arvioida erikseen.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Irtaimistoa ei voi luovuttaa korvauksetta, vähintään tase/käyvän arvon mukainen korvaus olisi siedettävä. Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa pääosin sille osapuolelle (maakunta, perustettava maakuntien toimitilayhtiö), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen. Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen. Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata

niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle. Kunnan maankäytön kehittämisen ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi olisi perusteltua, että kuntayhtymien maapohjat jäisivät kuntien omistukseen. Lakiesityksen tulisi mahdollistaa maapohjien ja alueiden jääminen kuntayhtymien/jäsenkuntien omistukseen sekä vuokraamisen maakunnille pitkäaikaisilla käyttötarkoitukseen sidotuilla vuokrasopimuksilla. Mikäli edetään lakiesityksen mukaisesti, kuntayhtymien maapohjaa tulee siirtää vain sote-toiminnan edellyttämä määrä. Uudistuksen seurauksena ei saa syntyä tilanteita joissa varainsiirtoverotus aiheuttaa lisäkustannuksia kiinteistöomaisuuden muutoin tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä. Voimaanpanolaissa ehdotetaan säädettäväksi, että varainsiirtoverotuksessa ei syntyisi veroseuraamuksia siirrettäessä kuntayhtymät varoineen ja velkoineen voimaanpanolaissa tarkoitetulla tavalla maakunnille ja näiden varojen siirtyessä edelleen voimaanpanolaissa tarkoitetulle valtakunnalliselle osakeyhtiölle. Kunnat joutuvat uudistuksen seurauksena siirtämään kiinteistöjään vastaavasti omistamiinsa yhtiöihin kuntalain yhtiöittämisveloitteen perusteella ja lisäksi kunnilla on muutoin tarpeen järjestellä kiinteistöomistuksiaan maakuntauudistuksen johdosta. Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämiä tulee kohdella uudistuksessa varainsiirtoverotuksessa samalla tavoin. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kuntien kiinteistöomaisuuden osalta vastaavat varainsiirtoverovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin yhtiöihin. Muussa tapauksessa syntyvät varainsiirtoverokustannukset olisi huomioitava määriteltäessä kiinteistöjen vuokria. Esityksessä ei ole käsitelty uudistukseen liittyviä arvonlisäverotuksen kysymyksiä. 20 (27) Evästyksiä kunnille ja kuntayhtymille sote- ja 22.9.2016 maakuntauudistuksen lausuntojen valmistelun tueksi. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen on kuitenkin sitoutunut satojen miljoonien eurojen edestä arvonlisäveroja, jotka ovat tähän asti saatu kunnissa palautuksina. Arvonlisäverotuksen yleisten säädösten johdosta ainakin osa näistä palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan verohallinnolle siirrettäessä omaisuutta maakunnille tai esimerkiksi kuntien yhtiöihin. Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava rahoituslaskelmissa. Siltä osin, kun kustannukset liittyvät maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattaviin kiinteistöihin on kustannukset huomioitava vuokratasa määriteltäessä. Kiinteistöjen käyttötärpeeseen liittyvien riskien jakaminen tasaisemmin olisi mahdollista toteuttaa myös erällä muilla lakiehdotuksissa vaille huomiota jätetyillä mekanismeilla. Tällaisia olisivat esimerkiksi: 1. kuntien ja kuntayhtymien kaikkien sote -kiinteistöjen siirtäminen maakunnille ja edelleen niiden omistamaan toimitilayhtiöön yhtenäisin perustein käypään arvoon tai muuhun erikseen sovittavaan arvoon. Kiinteistöjen lunastuskorvaus on mahdollista rahoittaa esimerkiksi osittain kunnan/kuntayhtymän maakunnalle antamalla ja valtion takaamalla lainalla. 2. kuntien ja maakuntien yhteisesti omistamien toimitilayhtiöiden perustaminen. Osa sote -kiinteistöjen luovutushinnasta suoritettaisiin kunnille kiinteistöyhtiöiden osakkeina. Kunnat saisivat asianmukaisen korvauksen luovutetusta omaisuudesta eivätkä maakunnat puolestaan velkaantuisi liikaa. Mallissa omaisuusjärjestelystä tulevat hyödyt ja haitat jakaantuvat omistuksen mukaisessa suhteessa maakuntien ja kuntien kesken.

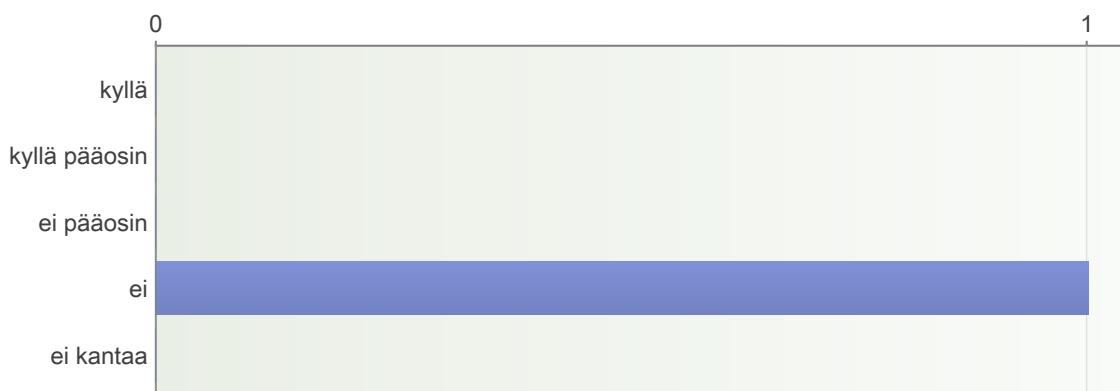
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-palveluihin tarvittavat kiinteistöt tulee siirtää kunnilta maakunnille siten, että siirto on kustannusneutraali kunnan kannalta.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidättekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Koska uudistuksen reunaehdoksi on asetettu, ettei kenenkään tuloveroprosentti uudistuksen vuoksi saa nousta, kaikkien kuntien tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi tasasuuruisesti 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019. Tämä tuloveroprosentin alennus on mitoitettu kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien valtakunnallisten kustannusten perusteella. Kunnat eivät ehdotuksen mukaan saisi vuonna 2019 päättää tuleveroprosentin nostamisesta, vaikka tarve tähän perustuisi muihin syihin kuin maakuntauudistukseen. Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvatus kunnallisen itsehallinnon ytimeen. Kaikenlainen kunnan verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee luottoluokittajien jatkuvasti myös luottoluokittajien arvioista.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

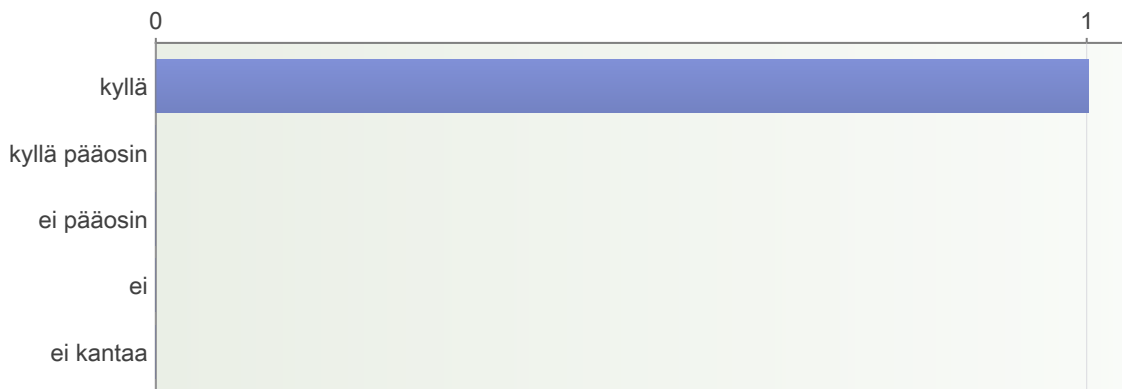
- Kyseessä on niin suuri toimintojen muutos, että liiketaloudellisesti kannattavien yritysten perustaminen vaatii pidemmän ja joustavamman siirtymäajan sekä siirtymäaikaan pitää sitoa myös velvoitteet liiketoimintasuunnittelun toteuttamisesta sekä liiketoimintaosaamisen osoittamisesta. Ohjatulle ja sparratulle muutokselle tulee antaa aikaa kahden vuoden sijaan viisi vuotta, jona aikana etenemistä voidaan vielä tarkastella ja aikatauluttaa uudelleen.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

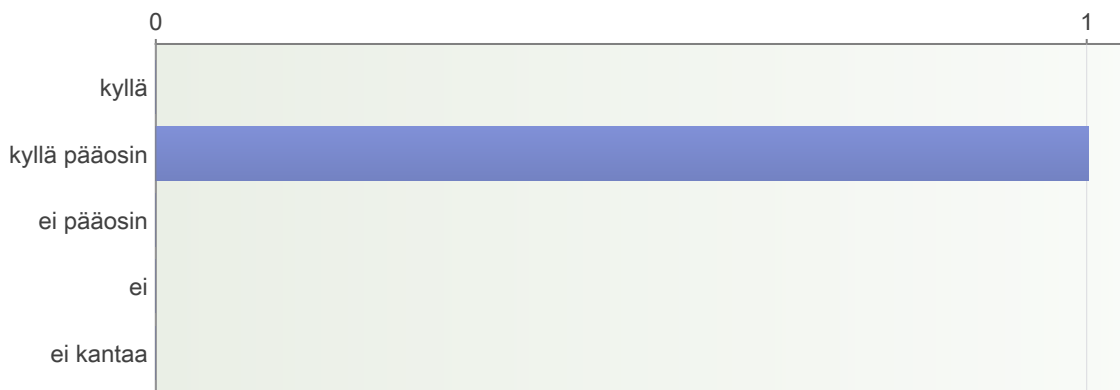
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

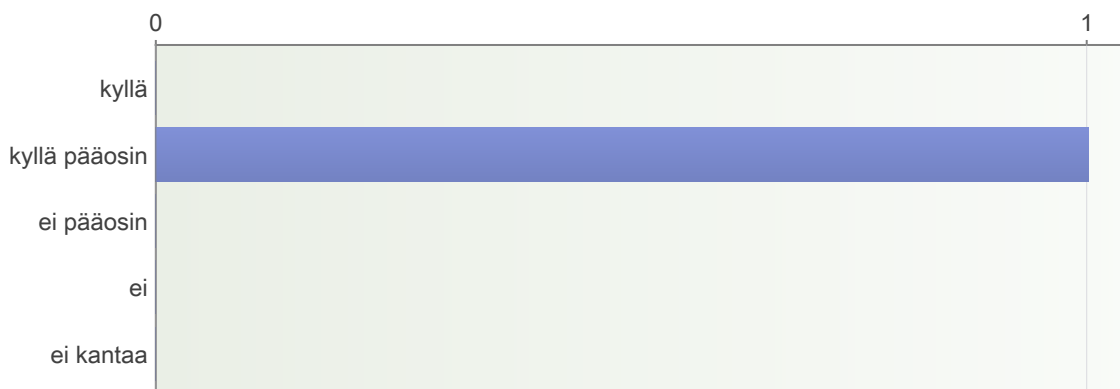

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kaikki maakunnat eivät pysty toimimaan ko. lain tarkoittamalla tavalla tehokkaasti, koska niiden väestöllinen kantokyky ei ole riittävä. Kun muutos on valtaisia, niin valtion pitää varautua siihen, että joillakin alueilla talouden hoito ei lähde heti onnistuneesti liikkeelle ja valtion ohjaavaa lisärahoitusta voidaan tarvita. Olennaista on myös, että maakuntien päätöksenteossa valtiolta tulevat resurssit eivät ohjautuisi vain suurimaan toiminnalliseen lohkoon eli sosiaali- ja terveystoimen järjestämiseen.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

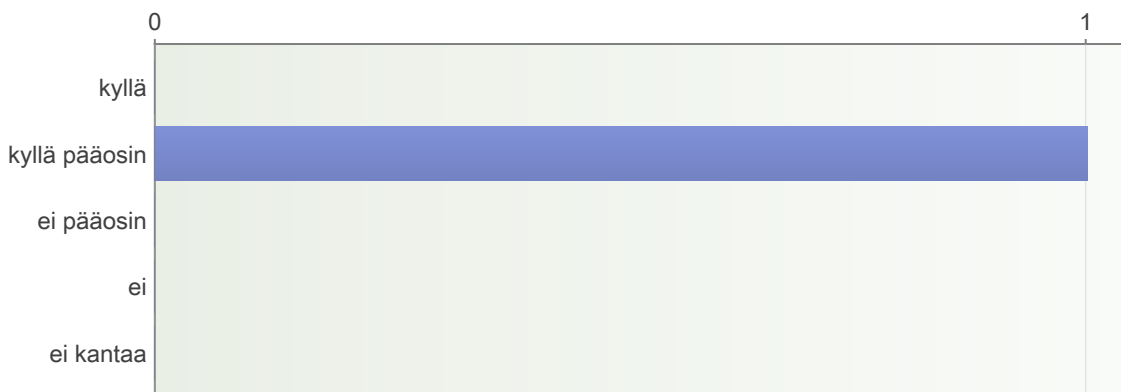

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tavoite on hyvä, mutta jää nyt ainakin aluksi olemattoman pieneksi. Toivoisi, että säädöksissä olisi ilmaistuna selkeät tavoitteet hyte-rahoituksen painoarvon nostolle.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Todellista siirtymäajan tarvetta vaikea arvioida, vähintään viisi vuotta.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

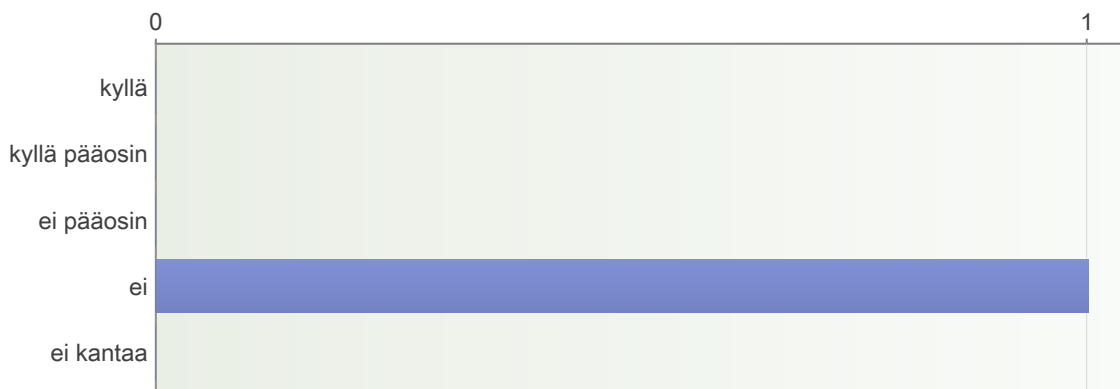
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Kun tähän isoon muutokseen lähdetään, niin on hyvä, että kuntakohtaiset muutokset on pystytty rajaamaan, mutta jos tasausjärjestelmät eivät ole riittäviä eivätkä perustu todelliseen palvelutarpeeseen, erot kuntien välillä tulevat kasvamaan. Esitetty valtionosuusjärjestelmä rankaisee niitä kuntia, jotka ovat pystyneet tehostaamaan Sote-palveluiden tuotantoa eri ratkaisuilla ja pystyneet hillitsemään ko. toimialan kustannusten nousua keskimääräistä enemmän. Alueella toteutettu Paraslain mukainen Sote-kuntayhtymä on pystynyt leikkaamaan toimialan kustannusten kasvua keskimääräistä paremmin tehokkaalla yhteistoiminnalla ja resurssien tehokkaalla käytöllä. Uudessa valtionosuusjärjestelmässä Sote-kuntayhtymän kaikki osakaskunnat olisivat menettäjien joukossa em. syystä johtuen. Hyötyjiä uudessa järjestelmässä ovat ne jotka ovat tuottaneet ko. palvelut keskimääräistä kalliimmalla.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Työpaikkaomavaraisuudelle tai erityisesti työpaikkaomavaraisuuden kehittymiselle pitäisi antaa myös painoarvoa, koska se on myös selvä mittari kunnan / kaupungin toiminnasta ennakoivan paikallisen elinvoimatyön osalta.

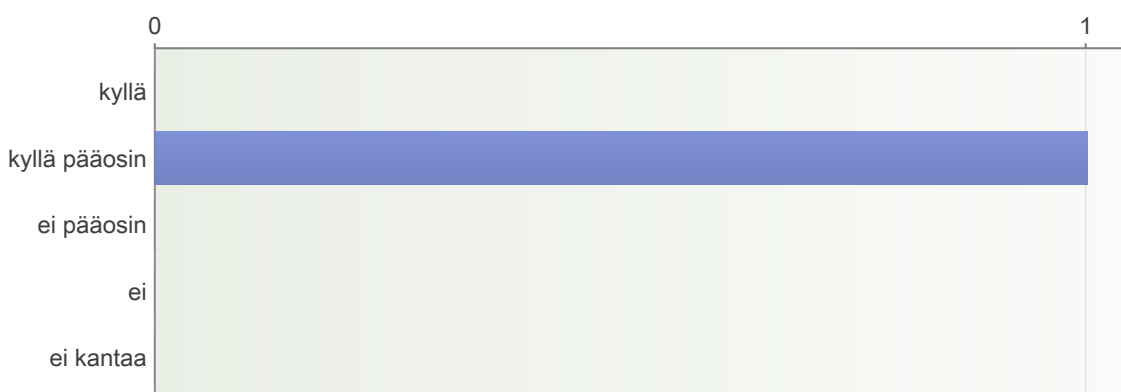
37. 35. Vapamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valtionosuusjärjestelmää tulee muuttaa kannustavammaksi niin, että myös aiemmin tehdyt sote-palvelujen tehostamisratkaisut otetaan huomioon, eikä rankaista niitä kuntia, jotka ovat pystyneet hillitsemään sote-toimialan kustannusten kasvua.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kansainvälisten vertailujen mukaan paikallis- tai aluehallinnolla on yleensä vähintäänkin osittainen omaan verotusoikeuteen perustuva verorahoitus. Täyden valtionrahoituksen mallit ovat harvinaisia, ja niitä on lähinnä maissa, joissa kuntien ja alueiden tehtävät ovat vähäisiä. Taloustieteellisen tutkimuksen ja eri maiden kokemusten perusteella voidaan pitää suotavana, että alueiden menot katettaisiin ainakin osittain alueen omilla tuloilla. Verotusoikeus lisäisi päätöksenteon vastuunkantoa ja läpinäkyvyyttä. Esityksessä on lähdetty siitä

rajauksesta, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Lähtökohta on ongelmallinen maakuntien itsehallinnon sekä järjestelmän kannustimien kannalta. Kannustimilla on merkittävä rooli toiminnan tehostamisessa, jota uudistuksella tavoitellaan. Jos valtio ulosmittaa kunkin alueen aikaansaaman tehokkuushyödyn pois alueelta itseltään, alueella ei ole kannustimia tehostaa toimintaansa. Verotusoikeuden kanssa alueen tehokkuuden kasvaminen hyödyttää alueiden asukkaita enemmän, koska alueen päättäjät ovat vastuussa oman alueensa asukkaille ja oman alueen verotus pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena. Siltä osin, kun rahoitus päädytään keräämään valtion verotuksen kautta, valtionveron veroperusteisiin esitetyjä muutoksia voidaan pitää perusteltuina. Ehdotus verokaton asettamisesta kunnille on kuitenkin kestävä kunnallisen itsehallinnon ja tulevaisuuden kunnan rahoituksen kannalta. Kun veroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikätään 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019 (ks. 23), tärkeää on siirtää kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä valtionverotuksessa tehtäviksi. Näin kuntien tuloveroprosenttien tuotto (ns. efektiivinen veroaste) vastaisi paremmin todellista tuottoa.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

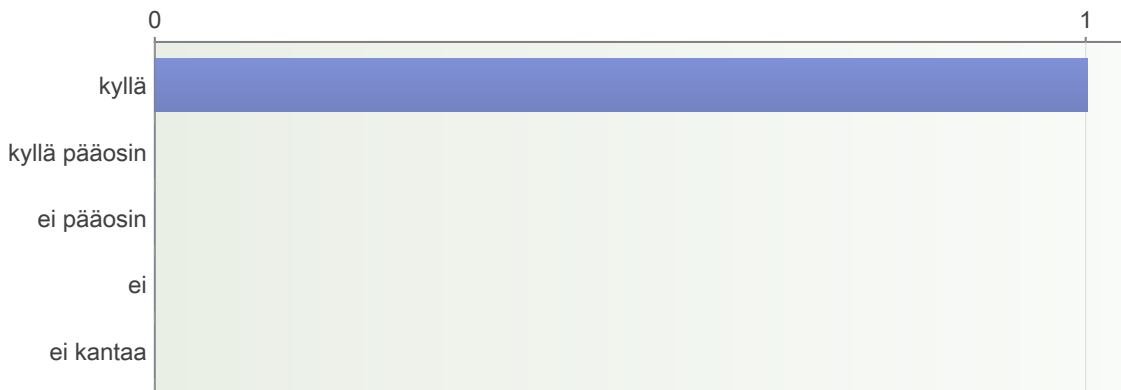

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakiesitysten mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka muuttuu koskemaan myös maakuntia. Muun muassa yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siis samana.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan tehtävät muuttuvat ja painottuvat erityisesti elinvoima-asioihin sekä hyvinvointiin. Kunnan rahoitusasema heikkenee johtuen uudistuksessa tapahtuvista rahoitusmuutoksista.

Maakuntien kakkoskaupunkien (seutukaupungit) osalta uudistus lienee koko maassa suurin, koska nämä kaupungit ovat tähän asti hoitaneet pääosin itsenäisesti tai kantaneet vastuuta talousalueensa sote-palvelujen tuottamisesta sekä vastanneet kukin omalla tavallaan kaupunkinsa ja talousalueensa elinvoiman kehittämisestä.

Sote-palveluiden järjestämis- ja tuottamisvastuun poistumisella seutukaupungeilta voi olla kaupunkien elinvoimaa negatiivinen merkitys, jos sote-alan osaamista ja työpaikkoja keskittyy entistä enemmän vain maakuntakeskuksiin. Tällöin sekä yksittäisten ihmisten (perheiden) ja yritysten sijoittumis- viihtymis- ja turvallisuusasiat voivat seutukaupungeissa heiketä ja seutukaupunkien mahdollisuus toimia elinvoiman edistämiseen vaikeutua.

Myös kaupunkisuunnittelun, yritysten kehittämistyön ja ennakoivan hyvinvointityön toteuttamiseksi kunnille pitää jättää riittävät toimintamahdollisuudet. Kunta- / maakunta –työnjaon pitää lähteä perustuslain lähtökohdista, että kunnilla on yleinen toimivalta ja maakunnilla vain rajattu. Kuntien pitää yleisen toimivaltansa perusteella voida määrittää, mistä toiminnoista kunta vastaa, kun kunta kehittää oman alueensa elinvoimaa.

Seutukaupungit tulevat panostamaan jatkossa selkeästi elinkeinojen kehittämiseen, kaupunkisuunnitteluun, yhdyskuntien toimivuuteen, turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Seutukaupungeilla on kyky ja myös jatkossa resurssit toimia valituilla kohdealueilla koko maan kehittämisen tasapainottajina.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

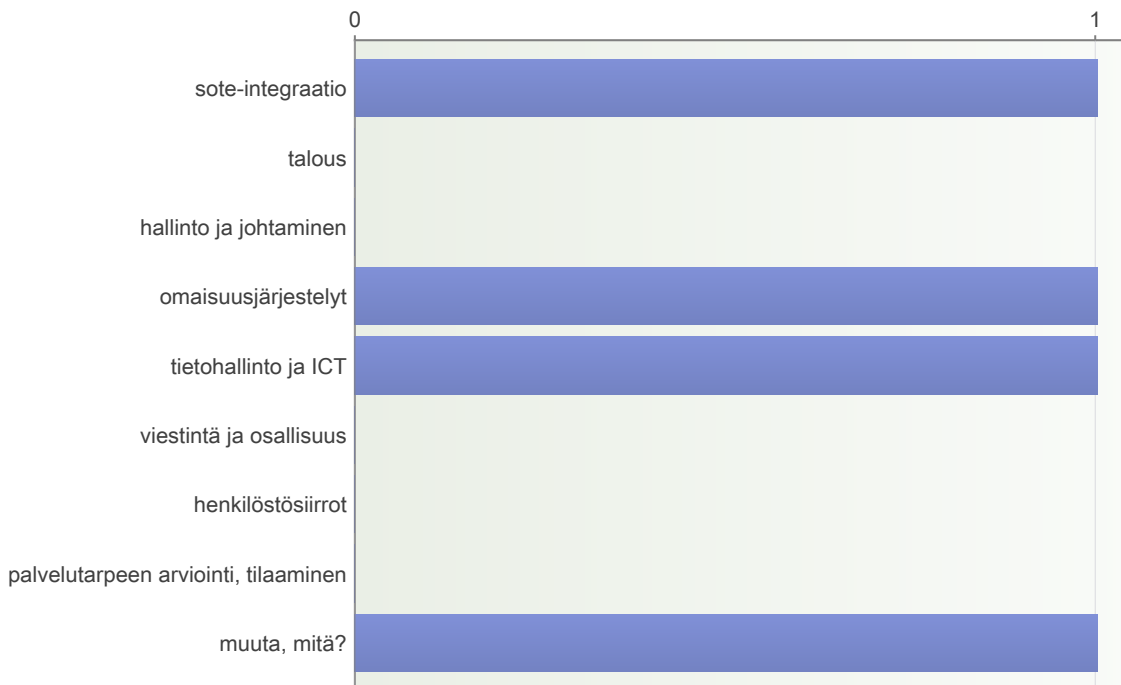
Vastaajien määrä: 1

- Eivät. Uudistuksen jälkeen osa maakunnista on liian pieniä (väestö) suoriutuakseen lakisääteisistä tehtävistä kustannustehokkaasti. Pelkästään väestörakenteesta ja palvelutarpeesta johdettava rahoitus ei tällöin riitä palvelujen tuottamiseen.

Taloudellisesti kyllä, mutta onko päätöksenteollisesti eli ohjako suora valtion rahoitus maakuntia liikaa niin, että maakunnat ovatkin oikeastaan valtion keskushallinnon ja sen toimintatapojen jatke, eivätkä pysty aluetasolla valittavan demokratiakoneiston laajuuden mahdollistamiin päätöksiin.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Hyvä olisi, että kaikki edellä luetellut tuet olisivat tarvittaessa saatavilla.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.